

Süe Čchen (Tchaj-wan)

Čchen Süe (Chen Xue) se narodila rodičům, kteří provozovali stánek na nočních trzích, a místo v literárním světě si musela vydobýt vytrvalostí a houževnatostí. Je plodnou autorkou a svými díly, v nichž odvážně a otevřeně zkoumá queer témata a staví se proti společenským normám a očekáváním, vzbudila značnou pozornost. Její eseje nabízejí útočiště před těžkostmi, s nimiž se potýkáme v různých typech vztahů. K tomu, jaké podoby na sebe mohou mezilidské vztahy brát a jak komplikované leckdy jsou, se vyjadřuje s hlubokou empatií. Zároveň však bez obalu kritizuje tradiční podoby rodiny i manželství, aktivně rozebírá autoritu patriarchátu a hájí rovnost. Z celého jejího díla vyzařuje odhodlání, nezastaví se ani před problémy uvnitř queer komunity, ale zároveň oslavuje její vnitřní sílu a diverzitu. Texty Čchen Süe nabízejí zasvěcený vhled do života marginalizovaných lidí a její hlas se v současné debatě o identitě a sounáležitosti stal nepostradatelným.

O literatuře a genderu (úryvek z rozhovoru)

V 90. letech mi bylo něco málo přes dvacet a začala jsem psát beletrii. Byla jsem dost velká rebelka. Queer literatura, a zvláště ta, která se věnovala lásce a vášni mezi ženami, tehdy téměř neexistovala. Právě proto jsem se rozhodla toto téma zpracovat. Nikdo se jím nezabýval, ale mně připadalo důležité.

V roce 2019 Tchaj-wan zákonem uznal manželství stejnopohlavních párů. Mohlo by se zdát, že je v tomto směru velice otevřený. Domnívám se však, že se tématu transgenderu stále nevěnuje dostatečná pozornost. Když už se transgender postavy v literatuře objevily, šlo většinou o smutné a bolestné příběhy. Právě ve chvíli, kdy prošel nový zákon, jsem cítila potřebu popsat transgender zkušenost jako možnost znovuzrození, jako něco krásného. Tak vznikla má povídka Venuše, která ukazuje, že i transgender lidé mohou začít znovu a žít naplno.

Čchen Süe na Měsíci autorského čtení, Brno 11. 7. 2024; přeložila Táňa Dluhošová
(dostupné na <https://www.youtube.com/watch?v=uvl-PRN8Jg>)

Oči nebes

ze sbírky *Venuše* (2024) přeložil Ivo Pajorek

Na ničem se nedohodli, ani si nevyznali lásku, ale ona věděla, že on ji potřebuje, a také si byla jistá, že kdyby snad sama odešla, on by dále žil v té umíněné samotě, ve které spočíval jeho odpor vůči životu.

Vydala se k němu po trase, kterou znala z paměti; z nakladatelství v centru Tchaj-peje šla pět minut pěšky na zastávku autobusu, který ji svezl k nejbližší stanici metra. Z modré linky přestoupila na červenou a od výstupu ze stanice to bylo ještě patnáct minut chůze. Muž bydlel v satelitním městě, které od Tchaj-peje dělil jediný most. Jmenovalo se sice Nové město, ale zas tak nově nevypadalo. Před patnácti lety byla všude kolem jen změť nízkých domků, potom tu však developři nechali vytyčit řady ulic s vícepodlažními budovami a obchodními domy, následně byla zprůjezdněna i rychlostní silnice a čtvrť od té doby postupně rozkvétá. Oblast Nového města je posetá uličkami, které se větví jako bludiště; jediné viadukt, po němž vede rychlostní silnice, lemují vysoké budovy zasazené jedna vedle druhé jako alej stromů tyčících se až k obloze. Dům, jež muž obýval, byl zvenčí celý obložen skleněnými výplněmi černé a hnědé barvy, které se systematicky střídaly, a připomínal špičatou věž zasazenou do oblak.

Žena pracovala v nakladatelství jako redaktorka, muž byl známý překladatel. Seznámili se přes nový překlad jistého tradičního románu. Jednou týdně v dohodnutý čas sem žena chodívala, aby si vyzvedla rukopis části překladu, a pokaždé spolu strávili podvečer. Práci, kterou bylo možné vyřídit elektronickou poštou, řešili osobně a setkávali se off-line. Setkávali se off-line ve vysoké budově z průhledných materiálů bez přiznaného železobetonu a off-line se tam milovali. Pokaždé, když vešla do vstupní haly v přízemí, požádal ji pracovník ostrahy, aby předložila doklad totožnosti a zapsala se do knihy návštěv, načež si přes interkom s mužem potvrdili, že má jít do bytu č. 5 na 34. podlaží budovy B. Tu skupinu čísel si zapamatovala, jako by ukrývala nějaké osudové tajemství.

Mužův byt připomínal průhlednou obdélníkovou krabici ze všech stran obloženou skleněnými panely. Vprostřed byla maličká kuchyň a toaleta s koupelnou v jednom, která rozčleňovala prostor na ložnici a obývací pokoj. Rolety z šedivé látky na francouzských oknech se za bílého dne vytahovaly, v noci se zase spouštěly úplně dolů. Když žena přicházela – většinou chodívala odpoledne –, bývaly z poloviny zatažené. Paprsky světla vstupující sem přes termální sklo příjemně hřály, ale interiér bylo jinak možné pohodlně ochladit nebo i vytopit pomocí klimatizace.

Nejprve se napili čaje.

Když se setkali poprvé, doprovázel muže ještě jeden starší člověk, zatímco žena byla ve společnosti svého nadřízeného. Čtveřice probírala pracovní záležitosti v kavárně zařízené v minimalistickém stylu, jejíž atmosféra se tomuto místu velice podobala. Později se žena dozvěděla, že muž má podobný vztah k většině věcí. Nebyl ani chladný, ani vřelý, ani příliš mluvný, v bytě však udržoval puntičkářskou čistotu, jeho rukopisy překladů prakticky nepotřebovaly korekturu a svou precizností uváděl druhé v úžas.

Dále popíjeli čaj.

Ženě bylo dvaatřicet let, byla svobodná a také pocházela z Nového města. Bydlela ještě s rodiči. Z ulic křivolakých jako ovčí střevo, vzniklých v raném období chaotického rozvoje severního okraje Nového města, často zničehonic vyrazí nějaká další ulička, která se klikatí jako had, aby skončila přímo před něčím domem. Návštěvník odjinud se nikdy nedozví, odkud ulice vzaly svá jména, kudy se vlastně kroutí, lámou či vinou ani jak končí. Poté, co žena vystudovala vysokou školu, pobývala několik let v zahraničí, ale zatímco její bratři dospěli a vylétli z hnízda, ona se zničehonic rozhodla pro návrat. Jejich pokoje byly zakramařené nejrůznějším haraburdím a otec si každý den při šlapání do schodů stěžoval na bolesti nohou. Ona přitom stále bydlela v pokojíčku z dětských let. Když se vrátila domů, dlouho si nemohla zvyknout na to, jak je stísněný; jako by se tu po jejím odchodu zastavil čas: tapety, nábytek i ložní prádlo, to vše bylo pořád v dětském kytičkováném vzoru. Za vybledlými růžovými záclonami se tísnilo zoufale maličké okénko, téměř přilepené ke kuchyni sousedů. Jediný rádobý výhled byl na oblečení, které se sušilo na zamřížovaném balkoně, a také sluneční paprsky dopadaly dovnitř jen zřídkakdy. Všichni místní dobře znali ten lomoz a hluk, jak se v křivolakých uličkách ozývala nepřeborná změť zvuků velkoměsta. Dospělí však rámusili na jiné úrovni než děti: troubení motocyklů, břinkání klavírních etud, chřestění při míchání mahjongových kamenů, jekot nebo pláč manželských hádek, křik a nadávky při psaní úkolů s dětmi – okolí domů zaplavovaly přirozené i nepřirozené zvuky života a čilý ruch mnohdy ustával až pozdě v noci. „Nemůžete se trochu ztišit?“ často si pro sebe zamumlala žena a myslela přitom na to, že až si našetří dost peněz, pořídí si malý byt a odstěhuje se odsud.

Vysoko v oblacích byl mužův byt od hlučného pinožení jakoby odtržený, ve vzduchu nebyl patrný téměř žádný pohyb ani otřesy. Panoval tam takový klid, že bylo slyšet tlukot vlastního

srdce; takový klid, že se ženino tělo začalo rozpalovat, jako by ho muž přes to nehybné ticho něžně laskal.

Popíjeli v obýváku čaj, zatímco v průhledné konvici vřela voda. Čajové moře v japonském stylu, keramická konvička s jedinou, větší rukojetí a pokaždé jiné čajové lístky v plechovce. Glazované šálčky v dlani příjemně hřály a byly na dotek vlhké. Žena vypila dva doušky a odložila šálek, načež jí muž předložil svůj rukopis. Neobsahoval žádné chyby a byl vyveden úhledným strojopisem. Písmo bylo perfektní, výrazné a krásné, jako by tvůrce záměrně vyvažoval i mezery mezi znaky a intenzitu černé barvy. Jako by ty černé tahy vytištěné na bílém papíře jeden po druhém vzal mezi prsty, narovnal a vyžehlil; z jejich pravidelnosti nebylo úniku. A žena také byla jako ty znaky: od té doby, co se její oči poprvé střetly s jeho pohledem, propadla jeho dokonalému řádu.

Vložila rukopis do batůžku a mlčky dopila čaj. Potom oba v tutéž chvíli vstali a přesunuli se do ložnice, kde se v tichosti odevzdali potěšení.

Muž zničehonic promluvil; shrnul, že jednou týdně dělá větší nákupy v obchodním domě a na trhu. I když má tržnici nedaleko bydliště, řekl, že raději přestupuje autobusem a jezdí nakupovat dále; nikdy se nestravuje venku, pokud to není bezpodmínečně nutné, a raději tráví dlouhý čas pečlivou přípravou jídla v kuchyni. Řekl, že si tady pořídil byt, protože věžák je dokonale utěsněný a naprosto izolovaný od hluku tam dole. Se studenty komunikuje výhradně faxem nebo e-mailem, dokonce si ani nezažádal o mobilní telefon. Telefonní přístroj s funkcí faxu má schovaný ve skříni a vytahuje ho jen v případě potřeby.

Hovory pouze vytáčí, ale nepřijímá.

Potom se muž náhle odmlčel, jako když z okapu odteče všechna dešťová voda.

Nebyla v tom žádná radost ani žádný smutek; už nebyla žádná minulost ani žádná budoucnost: muž prostě zavřel oči, odpojl se od okolního světa a čas se zastavil.

„Proč mě takový člověk pouští do svého bytu?“ přemítala zmateně žena; určitě je to kvůli sexu! Je tak osamělý a odříznutý od světa, ale přesto pořád potřebuje sex, pomyslela si však vzápětí o něco veseleji. Když ho takto prokoukla, vůbec si nepřipadala smutně, ba naopak, zahřálo ji to u srdce, ježto si uvědomila, jak je muž vlastně křehký.

Takže to byl sex.

Nejdříve ji naplňoval zvědavostí, a tak ho začala aktivně svádět. Muž ji celou nahou v objetí přenesl do onoho téměř průhledného pokoje, zblízka pozoroval její obličej v záři večerního světla, potom sklonil tvář a prudce se jí zmocnil, aniž by ji byť jednou políbil. Teprve když bylo povlečení celé promáčené potem a žena měla rozpitý make-up, ji muž nakonec začal líbat na rozmazanou tvář. Přitom prsty něžně laskal a upravoval její rysy v obličeji jako chlapec, kterému se podařilo rozbít hračku. Líbal ji tak nejistě, jako by to bylo jeho poprvé. Muž, který ve všech ohledech vzbuzoval podivné pocity.

Byt o rozloze pětadvaceti metrů čtverečních byl situován na obvodu vysokopodlažní budovy. Byl dvoupokojový, ale světlo do něj okny vstupovalo ze tří stran. Z obýváku byl výhled na Tchaj-pej. Muž řekl, že na Nový rok je odtud možné pozorovat ohňostroje odpalované v dálce z monstrózních mrakodrapů. Prý potom připomínají obrovitánské sloupy zahalené v plamenech, které šlehají k noční obloze. Také řekl, že miluje pokoj s výhledem na hory, kde se za tmavých nocí mihotají drobnou světélka. „Možná jsou to bludičky,“ dodal trochu čtverácky. „To jsou přece domky v horách,“ odpověděla s klidnou tváří žena. „Ve dne tam ale žádné domy nejsou vidět, jen stromy a rozpadlé chrámy ukryté v buši.“ I když se muž právě domíloval, nedával najevo žádný jemnocit, ba naopak, mluvil schválně chladně, protože se jí ocitl příliš blízko.

Podobnými spíše nahodilými promluvami se proklouzali večerem až do setmění. Chvillemi soustředěně pozorovali úbytek světla na obloze, častěji se však jen opírali o měkké polstrování na čele postele, odkud měli přímý výhled na proudy mlhy obtáčející se kolem vzdálených hor a kopců a na pestrobarevné chrámy rozesté po vrcholcích. Mraky a mlha plynuly sem a tam, scenérie za oknem se tiše proměňovala a oni už nic neříkali.

Kromě pohybů muže a ženy bylo všude kolem hrobové ticho, jako kdyby někdo stiskl tlačítko systému na potlačování hluku; výsledkem byl až mechanický pocit a nepřírozený klid. Žena si občas podvědomě odkašlala ve snaze přispět do prostoru aspoň nějakým zvukovým vjemem, muž zase někdy pustil hudbu, ale i její tóny tady zněly jako bez štávy: suché, studené a nehybné.

Je to láska? Teprve ženiny dlouhé vlasy volně rozpuštěné na rovné matraci dokázaly muže přivést do lehkých rozpaků. V jeho řádu procítovala žena vlastní nespoutanost. Ona byla celý život dost nepořádná, takové to nezvladatelné děcko z předměstí. Kouřila, chodila za školu, všechny peníze utrácela za oblečení, rozcházela se a zase dávala dohromady s chlapci. Jako žena měla ráda svádění i období zamilovanosti a brala trápení, radost i bláznění tak, jak zrovna přicházely. I tady to byla ona, která všechno iniciovala. Když muže téměř bezděky vysvlékala, jako by to bylo naprosto nevyhnutelné, jeho lakonický pohled se vytratil a v očích se mu zazračila zmatenost.

Jejich šálečky tiše stály odložené na čajovém stolku nepatrně pod úrovní kolen, klimatizace bezhlučně chladila a také hudba již přestala hrát. Ve vzduchu byl cítit chemický zápach a zbytkový chlad z oděvů čerstvě vytažených ze sušičky.

Celá budova byla příliš tichá!

Není to láska? Muž po jednom sesbíral z matrace rozházené ženino oblečení a zvolna ho mlčky skládal. Zapadající slunce právě dospělo ke svému nejvzdálenějšímu bodu na okraji okenního rámu. Celé nebe zezlátlo a nekonečné řady kopců připomínaly vlnící se jemné chloupky nad ženinou pávní. Muž řekl: „Koukej. Slunce brzy zapadne, máme už jen čtvrt hodiny.“

Vzal ženu do objetí, usedl s ní na jednomístnou pohovku pod oknem a vydal zvuk, který byl jinak vlastní snad jen holubům nebo jiným ptákům: neobyčejně něžný, téměř jako šepot. Žena mu ve své divokosti odpověděla výkřikem. Několik desítek metrů vysoko, tam, kde se dalo téměř dotknout nebe. Mezitím dole na povrchu byla dopravní špička a davy lidí spěchaly za svými povinnostmi. Byl čas večere. Muž a žena se zkroutili do podoby nehybného obrazu; vrněli, křičeli, ach, ach, a nechali slunce klesnout k západu, dokud se úplně nesetmělo.

Když se po dokončení díla setkali naposledy, jako by už nedokázali najít důvod, proč v tom pokračovat, a tak své styky přerušili.

O rok později se ženě doneslo, že muž onemocněl a musel podstoupit operaci. Ihned poté, co tuto informaci obdržela, vzala nějaké ovoce a vydala se ho navštívit. Když na obvyklém místě předkládala doklad totožnosti, ostra si ji k jejímu překvapení stále dobře pamatovala.

Byt teď byl ještě prázdnější.

Muž příšerně zhubnul. Pod plandavou košilí vlála jen kostra, přesto připravil ženě čaj. Řekl, že má nádor na mozek: velice rychle ztrácel hmotnost, zhoršoval se mu zrak a nesnesitelně ho bolela hlava. Nějakou dobu to překonával, ale jednou v noci upadl do deliria, takže si

zavolal záchranku. „Zhoubný nádor,“ řekl. „Vyčistili, co se vyčistit dalo; co se vyčistit nedalo, to nechali. Zkoušeli na mě chemoterapii a elektroterapii, ale vyhlídky jsou takové, že jen čekám, až mě sežere zevnitř.“ Žena se ho zeptala, zda se nechce z věžáku odstěhovat. Muž zakroutil hlavou: „Léčba už je u konce, teď už je vše v rukou osudu,“ řekl napůl tiše a napůl rozezleně. Žena sama nevěděla, proč nadhodila zrovna stěhování, když ve skutečnosti chtěla navrhnout spíše: „Bylo by lepší, kdybychom bydleli spolu.“

Chodila za ním každý den po práci a přinášela s sebou dietní jídlo bez soli a tuku, aby se mohli společně navečeřet. Přitom si povídali. Muž řekl, že po vyříznutí nádoru se jeho mozek začal měnit a on se pustil do psaní románu.

„Bude to sci-fi,“ upřesnil. Slova „science fiction“ zněla z jeho úst obzvlášť divně. Snad nejvíce o budoucnosti fantazírují lidé, kteří se jí děsí.

Nikdy se neoženil, nemá žádné příbuzné, nerad navazuje přátelství a bydlí v bytě, který připomíná průhlednou krabici. Žena si ještě pamatovala ta ledově hřejivá podvečerní milování. Nechtěla, aby to skončilo. Byla praktická, a tak si den za dnem přinášela jakoby náhodou další a další kousky oblečení, až se za pár dní zabydlela. V lednici se postupně hromadilo jídlo a různě po bytě i další drobnosti. Ve dne brávala muže na couračky po tržnici, v noci na zdravotní procházky na školní hřiště. Když ráno vstala, připravila mu sklenici smoothie. Muž se ničemu nevzpíral. Ve věžáku však vládlo pořád stejné ticho. Ani jeden z nich neměl rád stísněnost a žena si každý den po práci říkala, že kdyby ji muž chtěl dnes večer vystěhovat, navrhne mu: „Bude lepší, když budeme bydlet spolu. Najdeme si nějaký starší byt v Novém městě, nebo se klidně můžeme přestěhovat do Tchaj-peje. Postarám se o tebe.“ Jenže on jí nikdy neřekl, aby odešla. Naopak tajně vyměnil lednici za větší, dokoupil jí toaletní stolek, vyprázdnil půlku velké vestavěné skříně, kterou si nechal vyrobit na míru, a každý den ráno jí nechával na stole peníze na jídlo a k tomu ještě menší kapesné.

Pořád se milovali, ale zesláblý muž často nebyl schopen erekce a jeho pohyby dávno ztratily dřívější prudkost. Vinuli se k sobě jako stromová dvojčata, proplétali se rukama i nohama a do toho všeho se mazlili a klábosili. Muž s občasnými výpadky erekce ženě vyhovoval, protože byl kvůli svému zdravotnímu trápení jemnější, chápal, že je závislý, a už také cítil jako člověk. Jednou před spaním se tak rozhovořili, že muž úplně ztratil ponětí o své slabosti a sám si s ní chtěl před usnutím do úmoru povídat. Řekl, že přes den napsal další epizodu románu:

„Budoucnost je nesnesitelně pomalý autobus, který se sotva rozjede a už zase stojí.“ Udělal na konci věty pauzu, zajel jí prsty do vlasů, prohrábl je a pokračoval: „Čas ubíhá stále pomaleji, všechno se neviditelnou rychlostí vrací zpět.“ Žena mu nerozuměla, ale měla ráda, když popisoval budoucnost, protože věděla, že takovéto chatrné představy dokážou zmírnit jeho smutek. „V daleké budoucnosti nastane den, kdy se čas náhle zastaví a už se nepohne,“ mluvil jako ve snách, ale přesvědčivě.

Svůj román psal černým perem na stránky papíru se čtyřmi stovkami čtverečků. Každý den něco přidal, nebo ubral. Žena to po něm nečetla; chtěla, aby o něm mluvil sám. „Píšeš o mně? Budu taky v tom autobusu?“ Věděla, že jsou to stupidní otázky, ale přesto mu je pokládala. „Možná z tebe udělám osamělou stařenu, která bude v autobuse prodávat vajíčka natvrdo; jedno vajíčko bude stát valoun zlata,“ odpověděl muž. „Takže v budoucnu bude nedostatek jídla?“ zeptala se znovu žena.

„Je to jen metafora,“ odpověděl muž.

Co asi dělá ve dne, když jsem v práci? Žena pokračovala v redakčních úpravách překladu románu, ale v mezerách mezi znaky přemítala o mužově osudu. Brzy mu bude padesát. Není starý ani mladý a jeho život se zastavil. Na ničem se nedohodli, ani si nevyznali lásku, ale ona věděla, že on ji potřebuje, a také si byla jistá, že kdyby snad sama odešla, dále by žil v té

umíněné samotě, ve které spočíval jeho odpor vůči životu. Chodí pravidelně na lékařské prohlídky do nemocnice, bere na předpis spoustu léků, ale jak tráví ten zbývající čas? Muž chodíval do města se skicákem, někdy se však vrátil, aniž by do něj cokoli napsal či nakreslil. On, který nikdy nenapsal žádný román, snad už sám žije ve světě sci-fi a psaní existuje pouze v jeho fantazii. Jednou nadhodila, že v nakladatelství potřebují přeložit román od známého autora; muž však zakroutil hlavou, že nemá zájem. Tajně prozkoumala jeho vkladní knížku: už na ní neměl ani pětimístnou částku. Ona naštěstí naspořila dost a stihla si zapsat jeho číslo účtu, takže mu mohla podle potřeby posílat peníze.

Na čas se téměř nedalo spoléhat. Poté, co se přistěhovala do jeho bytu, měla pocit, že se jaksi scvrkává, ale zároveň natahuje, jako by do něj on mohl zasahovat. Vytvářením různých okének dokázal přimět čas, aby najednou zrychlil, ale také ho uměl přinutit, aby nabral opačný směr. Snad tomu tak bylo proto, že si nevážil života, nebo možná proto, že ho příliš milovala.

Užíval léky na zmírnění příznaků a pravidelně chodíval na vyšetření, přesto zůstával slabý a hubený. Po večeři, kterou do sebe vpravil pozdě, se ještě šel projít. Ačkoli fyzická síla se mu evidentně nevracela, v noci se s ní stále rád oddával něžností. „Ve tvých vlasech vidím skrze čas,“ řekl. Spatřila, jak mu planou oči, a pocítila strach. Nakonec ho však nechala. „Lidé budou bydlet pod mrakodrapy v podzemním světě,“ pokračoval. „Všichni budou blízko smrti, tak jako my.“ Nedokázala zapudit krušnou myšlenku, že to všechno už se tisíckrát odehrálo v postapokalyptických filmech, a stravovaly ji obavy, že muž už je natolik slabý, že není schopen vlastních představ o budoucnosti.

„V ruinách velkoměsta hlídkuje spousta autobusů, dokud se nespálí úplně poslední kapka benzínu,“ pokračoval muž. Ta metafora s autobusem se jí nakonec líbila, měla v sobě cosi poetického. „A jak to mají s prodejem minerálek?“ zeptala se. Stále se nepřestávala zajímat o svou roli v příběhu. „Snad by sis mohla zahrát Spasitelku,“ řekl muž. Sakra, zase ten starý trik: žena jako by mužův zdravotní stav posuzovala podle jeho kreativity. Po nemoci se z něj stal užvaněný stařec. Bože, je pořád tak chladný a lhostejný, všichni se ho bojí a nikomu se nepodařilo zjistit, odkud vůbec přišel. Má pěknou tvář, dlouhé ruce i nohy a ve filmu by ho určitě hrál Ecuši Tojokawa. Žena se znovu zamyslela nad tím, zda dnešní mládež ještě vůbec zná Ecušiho Tojokawu.

Muž už prakticky vůbec nevařil a v jinak čisté kuchyni se často vršily hromady špinavých misek a talířů. V lednici zůstávaly zbytky jídla nebo prošlé potraviny. Jediné, co si ještě svařoval, byla tradiční medicína. Svařovací konvička na kuchyňské lince sípala a bublala. Tentokrát vydržel u doktora tradiční medicíny celkem dlouho, ale po dvou měsících to vzdal a přestal k němu chodit.

Daleko v horách za oknem byly sloupy elektrického vedení, z nichž třináct bylo vidět z jeho okna. „Nemohlo to způsobit elektromagnetické vlnění?“ zeptala se ho žena a on s úsměvem odpověděl: „To bych přece onemocněl už mnohem dříve. Ve dne i v noci mívám halucinace, ty jsi možná jednou z nich.“

Žena se nedokázala rozesmát, přestože muž vlastně v noci často mluvil dost hlasitě, čímž jí bránil v hlubokém spánku. Po slovech „ty jsi možná jednou z nich“ si jasně uvědomila, že toho muže, jemuž osud nedopřál dlouhověkost, hluboce miluje. Muž jí nikdy neprozradil nic ze své minulosti, zato měl ústa plná budoucnosti. Popisoval románové budovy vystavěné ze znaků: pod zemí měly deset pater, nad zemí dalších sto, a zatímco dole uběhl rok, nahoře se vše měnilo mžiknutím oka. „Myslím, že otec také zemřel na rakovinu mozku,“ vydal ze sebe najednou. Copak zase blouzní? Žena se neodvážila ho přerušovat a on mluvil dále: „Několik let před smrtí ho považovali za mentálně vyšinutého. Pořád si něco mumlal, někdy se

zničehonic rozplakal nebo začal křičet, a jakmile se uklidnil, zase začal potichu blábolit nesmysly,“ usmál se hořce. „Přesně jako já teď.“

Muž zabořil hlavu do ženiných řader. Byl vláčný a slabý, ale jeho lebka pokrytá krátkými vlasy vypadala tak normálně. Žena se opřela o temeno jeho hlavy a tiše ronila slzy. „Neplač, o tom autobusu mi řekl táta. Tehdy ve městě zrovna otevřeli malou zastávku a každý den tudy projížděly dva autobusy. Táta mě brávil do města a ukazoval mi je. Říkal, že ho autobus odveze do budoucnosti. Chtěl, abych si dobře zapamatoval, neplač, že na mě bude na konečné čekat.“

Tentokrát to byl muž, který začal plakat. Řekl, že jednoho dne otec nasedl na autobus a už se nevrátil. „Na konečné jsem našel jenom policejní stanici.“

Jednoho dne zrána muž oslepl na obě oči. Žena ho bezodkladně odvezla do nemocnice.

Rakovinné buňky se již rozšířily do očního nervu a zachvátily téměř celé tělo. Lékař se omluvil, že medicína už nic nezmůže, že to je konec. Žena s mužem zůstávala celé dny i noci v tichém nemocničním pokoji vedle lůžka, zatímco mlčky přijímal injekce morfinu, jehož kapky mu pomáhaly zmírnit utrpení a prodloužit život. Pročítala si mužův rukopis s tím, že se z něj pokusí sestavit knihu. Příběh se odehrával v budoucnosti, konkrétně v roce 2038. Na začátku ještě měl soudržnou zápletku, postupně se však úplně rozpadla. Za polovinou už bylo téměř nemožné rozpoznat jednotlivé znaky; text připomínal spíše hádanku, muž psal stále většími a rozmáchejšími tahy. Následovalo několik stránek popsaných obrovskými znaky se ženiným jménem a spoustou podrobností ze života, snad aby mohl předstírat, že má ještě nějaké vzpomínky. Takto se tehdy zřejmě se svým ochabujícím zrakem snažil udržovat naživu spolu s ní. Žena smutně zavřela zápisník, přiblížila se k muži s ovázanýma očima, něžně ho otřela a obrátila na lůžku. „Vzpomínám si, že když jsem tě poprvé uviděl,“ promluvil muž nezřetelně, „spatřil jsem budoucnost, protože jsem uviděl, jak mi celá v bílém otíráš tělo a já už byl mrtvý.“

Žena lehce pohládila mužovu ruku, odtáhla si židli a posadila se. Odkáslala si, jako by se chystala zpívat, otevřela ústa a začala vyprávět: „O mnoho let později bude nebe vyšší a země hlubší. Lidé budou umět sami létat a potápět se v moři. A malý chlapec si pořád pamatuje, jak ho táta to odpoledne vzal na autobus. Slunce jasně svítilo a zablácená cesta byla ucpaná davem zvědavců,“ vyspravovala žena mužův nesouvislý příběh, zatímco zasypávala polibky hřbet jeho ruky. Potom si položila jeho dlaň na řadra a řekla: „Neumírej dříve, než tvůj příběh dopovím, protože já se v něm stanu řidičkou a zavezu tě na konečnou, kam ti autobus přiveze zpátky tatínka.“